

ה"ת 50802/06/23 - מאמון זחאלקה, חנאן זחאלקה, סנאא זחאלקה, היבא זחאלקה, אוסאמא זחאלקה, אלום אל-אל בע"מ 7. חברת משי נ.מ בע"מ נגד משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף - חיפה

בית משפט השלום בחיפה

ה"ת 50802-06-23 זחאלקה ואח' נ' משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף - חיפה

בפני השופט אבישי קאופמן

מבקשים

1. מאמון זחאלקה

2. חנאן זחאלקה

3. סנאא זחאלקה

4. היבא זחאלקה

5. אוסאמא זחאלקה

6. אלום אל-אל בע"מ 7. חברת משי נ.מ בע"מ

נגד

משיבה

החלטה

משטרת מרחב חוף/מטה מרחב חוף - חיפה

בקשה זו עניינה השבת תפוסים שהם מספר כלי רכב, מספר חשבונות בנק, תכשיטי זהב ויהלומים, כסף מזומן במטבע חוץ ומטבע ישראלי, ומספר מחשבים וטלפונים ניידים (להלן: "התפוסים") המוחזקים על ידי המשיבה כחלק מחקירה פלילית בגין עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000; עבירות בגין חיקוקים ב חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016; חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993; פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1976; צו הפיקוח על יהלומים, יבואם ויצואם, תשל"ט-1979.

ביום 16.5.2023 ביצעה המשיבה פעולות אכיפה במסגרתם עוכבו לחקירה המבקש 1 והמבקשת 3 ונתפסו התפוסים (פיזית או ברישום כשהאמור בחשבונות בנקאיים) יחד עם הטלת מגבלות שונות על עבירות חלק מהנכסים מכוח הוראות סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), תשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה").

עיקר טענות המבקשים הוא כי מדובר בתפיסת כלל רכושם באופן חסר מידתיות שפוגע בהם באופן אנוש. המבקש 1 טוען בשם המבקשת 2 כאפטרופוס שלה כי זו אינה מעורבת כלל בעסקו ולכן אין לחלט את חשבון הבנק שלה או לפגוע בזכויותיה. המבקשת 3 טוענת כי אין לה כל נגיעה לעסקו של המבקש 1, וחלק מהצידוד האלקטרוני שחולט לה קשור לעבודה כמתמחה בעריכת דין. גם המבקשת 4 טוענת כי אינה קשורה לעסקו של המבקש 1 ולכן אין להטיל עליה מגבלות רק בגין קשר משפחתי. כמו כן, טוענים המבקשים כי לא מתקיימים התנאים לחילוט הקבועים בסעיף 32 לפקודה שעה שהתפוסים לא כרוכים בעבירות מושא החקירה ולא עברו בהם עבירה.

המשיבה טוענת כי רוב התפוסים מיועדים לחילוט, וביחס למחשבים ולטלפונים הניידים אלו נדרשים לצורך ביצוע פעולות חקירה ומניעת שיבוש החקירה. לעניין כלי הרכב, המשיבה לא מתנגדת לשחרורם בכפוף לקביעת מגבלות שיאפשרו את

חילוטם בעתיד. ביחס לרכבים ולנדל"ן שלא נתפס אך הוטלו עליו מגבלות עבירות, המשיבה טוענת כי מדובר בצעד מידתי שמאפשר שימוש מצד המבקשים. ביחס לתכשיטים וליהומים טוענת המשיבה כי לא חולטו פרטי תצוגה ואין מגבלה על המשך פעילות העסק. ביחס לחשבונות הבנק המשיבה טוענת כי לא נחסמה הגישה אליהם וכי המבקשים יכולים לעשות בהם שימוש בכפוף להעברת יתרות לקופת החילוט.

דיון בבקשה נערך ביום 6.7 ובסיומו ביקשו ב"כ המבקשים לעכב את ההחלטה למשך מספר ימים מתוך מטרה להגיע להסכמה ולו חלקית עם המשיבה, תוך הגשת חוות דעת שמאי בדבר ערך המקרקעין, אשר לשיטתם שווים של אלה לבדם עולה על שווי העבירה המיוחס להם. משלא הגיעו הצדדים להסכמה כלשהי, ניתנת החלטה זו, וזאת מבלי לפגוע באפשרות להגיע להסכמה בהמשך לפיה תצומצם התפיסה.

ראשית, אקדים ואומר כי אין מקום להכריע כאן בטענות עובדתיות או משפטיות שראויות להתברר במסגרת הליכים פליליים. יש לנתק את הקשר בין שאלת ההצדקה בהחזקת תפוסים עליהם רובץ חשד שנעברה בהם עבירה לבין שאלות האשם הפלילי באותו אופן שאנו מנתקים את הקשר בין שאלות בדבר מעצר חשוד לשאלות בדבר האשם הפלילי שלו ומפעילים מבחנים שונים לבחינתם
לאחר חציית הרף הראייתי הדרוש.

בהקשר זה ייאמר מיד כי לאחר עיון בחומר החקירה שהוגש המסקנה היא כי קיימות ראיות ממשיות למעורבות של המבקשים מס' 1 ומס' 3 בעבירות של הלבנת הון, השמטת הכנסות, עבירות מסוי ועבירות קשורות בהיקף ניכר של כעשרה מליון ש"ח. החשד מבוסס על ראיות רבות, מסוגים ומקורות שונים לרבות עדויות ומסמכים למכביר.

לכן, במסגרת הליך זה אדון רק בשאלות הקשורות להחזקת התפוסים.

מסגרת נורמטיבית

הסמכות לתפוס חפצים על ידי רשויות חקירה מוסמכות ולהחזיקם מוסדרת בסעיפים 32-37 לפקודה. עיקר עניינו במארג היחסים שבין הוראות סעיפים 32-34 לפקודה ובשאלת איזון זכויות המבקשים בתפוסים כנגד האינטרס הציבורי בניהול חקירה פלילית.

סעיף 32(א) לפקודה קובע את סמכותו של שוטר לתפוס רכוש:

32. (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.

מלשונה של הוראה זו עולה כי קיימות חמש חלופות העשויות, כל אחת, לשמש מקור סמכות לתפיסת חפץ, וזאת כאשר קיים יסוד סביר להניח אחד מאלה:

(1) באותו חפץ נעברה עבירה;

(2) עומדים לעבור עבירה;

(3) החפץ עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה;

(4) החפץ ניתן כשכר בעד ביצוע עבירה;

(5) ניתן כאמצעי לביצועה.

נוסף על תכליות אלו הנלמדות מלשון סעיף 32(א) לפקודה, ישנה התכלית לחילוט עתידי שעולה מסעיף 39 לפקודה (בש"פ 333/21 **עלי אבו ג'אבר נ' מדינת ישראל** (18.04.2021)), וכפי שנקבע בהלכה החדשה **שם**: "נטילת התפוס והחזקתו לצורך חילוטו תהא מוצדקת רק כאשר אכן מדובר ב"חפץ הקשור בעבירה" אשר "הוכתם בכתם עבירה".

חפץ מוגדר באופן רחב וכולל כספים ואף יתרות זכות בבנק (בש"פ 8793/12 **מדינת ישראל נ' אברהים סעדי** (17.12.2012)), וכשמדובר בעבירות של הלבנת הון נפסק כבר כי ניתן לתפוס או לחלט באופן זמני רכוש בשווי רכוש הקשור בביצוע העבירה (בש"פ 1359/17 **מדינת ישראל נ' יוסף ברוך** (15.03.2017)).

לאחר תפיסתו של החפץ בידי גופי האכיפה יש לפנות לבית המשפט לפי הוראות סעיף 34, וכפי שנקבע ב-בש"פ 6686/99 **אליהו עובדיה נ' מדינת ישראל**, נד(2) 464 (2000) (להלן: "עניין **עובדיה**") שיקול דעתו של בית המשפט הדין בבקשות לפי סעיף 34 לפקודה רחב:

"בסעיף 34 לא נקבעה מגבלת זמן לפנייה לבית-המשפט ולא נקבעו קריטריונים שידריכו את בית-המשפט בהפעילו את שיקול-דעתו. מובן שבהפעלת שיקול-הדעת השיפוטי על בית-המשפט לתת דעתו לכל השיקולים הרלוונטיים, בין השאר, לטיב החפץ התפוס, לסוג העבירה שיש חשד כי יעברו באותו חפץ, לנטל ההוכחה ולמידת ההוכחה הדרושה לצורך הכרעה בגורל התפוסים, לזכות הקניינית של הטוען לזכות בחפץ, לאינטרס הציבורי למנוע ביצוע עבירה בחפץ וכיוצ"ב. הרשימה איננה סגורה. בית-המשפט רשאי לקבוע תנאים בצו הניתן על-ידיו. גם כאן אין רשימת תנאים שניתן להתנות ואין הנחיה לגבי טיבם ומהותם. הדעת נותנת, כי על התנאים להיות כאלה שיש בהם כדי לשמש תחליף לתפיסה באופן ששיגו את תכליתה, ועם זאת, תהיה פגיעתם קטנה ככל שניתן מזו הנגרמת בעקבות התפיסה."

כאשר העילות לתפיסה שנמנו **שם**:

"יש שבנסיבות מסוימות נועדה תפיסתו של חפץ לקדם תכליות חשובות וראויות מבחינה חברתית ומשפטית. בין השאר מיועדת התפיסה למנוע מבעליו להשתמש בחפץ לשם ביצוע עבירה; לשלול מבעלי החפץ, זמנית או לצמיתות, חפץ שנעברה בו עבירה; להבטיח כי החפץ יוכל לשמש כראיה בהליך משפטי עתידי; לאפשר את חילוטו של החפץ על-ידי בית-המשפט - בין השאר - כאלמנט מניעתי או עונשי במצבים המצדיקים זאת ועוד."

לכן, בבואי להחליט על החזקת תפוסים עליו לאזן בין זכות הקניין וזכויות מוגנות אחרות של המבקשים לבין האינטרס הציבורי הרחב בניהול הליכים פליליים כדבעי (בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל (12.03.2006) (להלן: "עניין לרגו")). בדומה להלכות בדיני המעצרים המצוות לשקל קיומה חלופת מעצר שתמלא את התכלית של המעצר תוך פגיעה מינימלית בחשוד, כך בהליכי תפיסה עלינו לחפש "חלופת תפיסה" אשר תגשים את מטרת התפיסה בדרך שתפגע בזכויות ובאינטרסים המוגנים של בעל הזכויות בנכס באופן המזערי שניתן, ואין צורך להרחיב בעניין זה שהוא בבחינת מושכלות יסוד.

כמו כן כפי שנפסק בעניין **עובדיה** העילה לתפיסת החפץ שונה מהעילה להמשך החזקתו:

"לא הרי תפיסת חפץ כהרי המשך ההחזקה בו. המשך החזקת החפץ בידי המשטרה, כך נקבע, יש בו כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים מעבר לפגיעה שנגרמה לו כתוצאה מעצם התפיסה. לפיכך, לא די שתפיסת הנכס נעשתה בעילה מבוררת אלא יש לבחון אם הפגיעה נעשתה לתכלית ראויה ואם המשך החזקת החפץ בידי המשטרה אינו פוגע בבעל הזכות בנכס במידה העולה על הנדרש."

במקרה דנן, המשיבה טוענת גם לצורך אפשרי בחילוטם של חלק מן התפוסים, וכפי שנפסק בעניין **לרגו** במצב זה יש לשקול האם "נסיבות החזקתו של תפוס בידי המשטרה לתכלית זו היא ראויה, ובאלו תנאים ראוי לשחררו, כדי להבטיח שלא תסוכל יכולתו של בית המשפט, בבוא העת, להורות על חילוטו."

מאזן השיקולים שנקבע **שם** לבחינת המשך ההחזקה בנוי על שני אדנים:

"המשך החזקתו של החפץ בידי המשטרה מחייב את שני אלה: ראשית, כי מקור הסמכות לתפיסת החפץ לא פקע ועבר מן העולם, שאם כך הוא, יש לשחרר את החפץ לאלתר; שנית, אם תכלית התפיסה נותרה בעינה, יש לבחון האם ניתן באיזון ראוי להשיג את מטרת התפיסה תוך פגיעה פחותה בבעל הקניין בנכס, תוך החלת "חלופת תפיסה" שתגשים כראוי את האינטרסים השונים הפועלים בענין זה."

ובהמשך:

"השאלה הראשונה מתמקדת בעצם קיומה המתמשך של עילת תפיסה. בחינתה מחייבת התייחסות, בין היתר, לשלב ההליך הפלילי, בנקודת הזמן הרלבנטית, אם מדובר בחקירה, מה סיכוייה להבשיל לכתב אישום ולמשפט; ... ומה סיכויי ההרשעה העשויים להביא בעקבותיהם גם לחילוט החפץ, וכיוצא באלה שיקולים."

נוסף על כך:

"השאלה השניה מתמקדת באפשרויות שחרור החפץ והתנאים לכך, בהינתן קיומה של עילת תפיסה מתמשכת. במסגרת זו יש לשקול את הצורך בהמשך התפיסה כדי להגשים את תכליתה מול עניינו של הפרט הנפגע בזכות קניינו, ולבחון את אפשרות האיזון בין השניים באורח מידתי."

לגופו של עניין

כנגד המבקשים מס' 1 ומס' 3 קיימות כאמור ראיות למעורבות בעבירות והמבקשות מס' 6 ו- 7 הן חברות אשר בשליטת המבקש מס' 1. לגבי מבקשים אלה לא מצאתי מקום להיעתר לבקשה, ויש לאפשר את שחרור הקפאת החשבונות והחזרת הרכב רק בתנאים המקובלים, כפי שיפורט בהמשך.

המבקשת מס' 2 היא רעייתו של המבקש מס' 1 - אשר אין כנגדה, לפחות בשלב זה, חשד למעורבות בעבירות. לאור המסמכים הרפואיים והדברים שעלו בדיון ראיתי לנכון לקבל את בקשתה להשבת **תכשיטים שנתפסו בחזקתה**, כפוף לחתימה על התחייבות על סך 15,000 ₪, והתחייבות שלא להוציא את התכשיטים מרכושה. ההתחייבות תופעל ככל ויקבע במסגרת ההליך הפלילי כי יש לחלט את הרכוש והוא לא יימסר.

באשר לחשבונות הבנק המשותף למבקשת זו ולבעלה המבקש מס' 1, מהודעת המשיבה עולה כי הוקפאו שני חשבונות בבנק לאומי. באחד לא היו כספים ובשני סכום של כ- 200 אלף שקלים.

המבקש טוענת כי חלק מהכספים בחשבון הם כספי הביטוח הלאומי המשמשים למחייתה. לאור הנסיבות המיוחדות האישיות של המבקשת, ראיתי לנכון להורות על שחרור הסכום שמעל ל- 200,000 ₪ לידיה, בעוד שיתרת הסכום תשוחרר כפי שיפורט בהמשך.

המבקשת 4 היא בתו של המבקש מס' 1, אין חשד בשלב זה למעורבות מצדה בעבירות ונתפס רכב יוקרתי **מסוג מרצדס** הרשום על שמה. המשיבה טוענת כי מדובר ברכב שנרכש עבור מכספי העבירה, אך מנגד היא הראתה לכאורה כי הרכב נרכש מכספי הלוואה שנטלה.

לגבי רכב זה ראיתי לנכון להורות על החזרתו לידי המבקשת כפוף לביטוח הרכב בביטוח מקיף, אשר יהיה בתוקפו לכל אורך ההליך הפלילי, וישועבד לטובת המדינה ורישום עיקול במשרד הרישוי.

באשר לשאר הרכוש שנתפס יש להשיבו בהתאם לכללים שנקבעו בפסיקה:

את **הרכב מסוג טויוטה** הרשום על שם מבקש מס' 1, ניתן להשיב בתנאים כאשר של שיעבוד הביטוח המקיף ורישום עיקול ובנוסף הפקדת 65,000 ₪.

את **חשבונית הבנק** בהם נתפסו כספים ניתן "להפשיר" כפוף להעברת הסכומים שנתפסו בהם לקופת החילוט. באשר לחשבון על שם המבקשת מס' 2 בבנק לאומי, הרי כאמור לעיל יש לעביר לקופת החילוט 200,000 ₪ ולשחרר את היתרה לידי המבקשת.

לא ראיתי מקום להשבה בשלב זה של **הכסף המזומן** שנתפס **התכשיטים** שנתפסו בחנות **וההמחאות**, או ביטול העיקולים ברישום על מקרקעין וכלי רכב שלא נתפסו.

ככל שיגיעו בהמשך הצדדים להסכמה להשבת פריטים נוספים, ניתן להגישה בהליך זה.

ככל שיסברו המבקשים כי יש מקום להגשת בקשה חדשה עקב שינוי נסיבות, יש להגישה בהליך חדש, והיא תידון בפני השופט התוקן במועד הרלוונטי.

ניתנה היום, כ"ט תמוז תשפ"ג, 18 יולי 2023.